

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész. évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr. Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.	Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ISSEKUTZ JÁNOS. Nyomtató és Kiadó: Papp György. Gyulafehérvárt.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda. Gyulafehérvárt. Hirdetések díjszabály szerint.
---	---	---

Márczius 15.

A nemzetek életének fő kelléke a szabadság, szabadsága maga idealismusában; a mely megnemesíti az egyént s nagygyá teszi az egyének összeségét a: nemzetet.

Egy nemzet mind hazafias, mind culturalis tekintetben csak úgy haladhat, ha szabad — ha szabad ténykedésében a jog korlatain belül, szabad eszméiben azoknak kinyilvánításában — addig a míg az úgy az egyének, mint a nemzetnek javára szolgál.

A szabadság az, a mely fél Isteneket teremt, a szabadság az, a melynek tisztító tüze alatt megnemesül a kebel.

Ha voltak dictatorok, ha voltak Julius Césárok, a gondviselés gondoskodott Brutusokról is, a kik az ő hatalmaskodásaiknak határt vessenek. — Hány tör, hány gyilkos fegyver nemesedett az által, hogy vele a szabadságot lenyügöző zsarnok szívet szurták keresztül; hány ember tengernyi vére festette pirosra a földet a szabadság nevében.

Az embert legjobban megnemesíti, ha a szabadságért küzd s a forradalmak, melyek trónokat sepertek el, a melyek alatt százezrek vérén lett nagygyá, szabaddá egy nemzet, absolutiót nyernek a történelemben azok rettenetesért a szent nagy cél miatt.

Azokat a harcokat, a melyeket a népek szabadságaért küzdenek, arany betűkkel jegyzi fel a történelem muzsája Olió.

Ilyen arany betűkkel van feljegyezve a magyar történelem ércz lapján Mártius 15-ike; ünnep azt mert akkor nyert legelőbb a nemzet szabadság iránti kíváncsalm kifejezést; akkor foszlott le szeméről a hályog, akkor ébredt fel leghárgikus álmából, mely három századon keresztül megsibasztá tagjait.

A nemzet érezte, hogy jogai vannak, de érezte, hogy nincs annak a jogoknak birtokában, hogy azt elvették tőle, és más bitorolja. — Ez a tudat, ez az érzés szülte meg a tizenkét pontokat; a melyek maig is mint a nemzet vágyainak kifejezői maradtak fenn.

A nemzeti kíváncsalmak ezen pontjai voltak:

- 1) Sajtó és a cenzura eltörlése.
- 2) Felelős miniszterium kinevezése.
- 3) Az éventi orsz. gyűlés megtartása Pesten.
- 4) A törvény előtti egyenlőség polgári és vallási tekintetben.
- 5) Nemzeti őrsereg.
- 6) Közös teher viselés.
- 7) Az urbéri terhek megszüntetése.
- 8) Esküdtszékek képviselet alapján.
- 9) Nemzeti bank.
- 10) A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

gyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

11) A politikai status foglyok bocsátassanak szabadon.

12) Az unio Erdélylyel.
Szabadság egyenlőség, testvériség. Átérezte a nemzet, hogy a nép érdekeit, a közvélemény képviselheti csak méltán, a közvélemény szabadsága pedig a szabadsajtó, a mely függetlenül meri szembe vágni mindegyiknek a mi hiba, a mi bűn; — ha nem lesz a cenzor, aki czeruzájának minden huzásával egy nemzeti aspirationnak magvát, csiráját öli el.

Kimondhatatlan volt a lelkesedés, a mely felvillanyozta a nemzet minden tagját, s a mely lelkesedés hatása alatt a mint későbbi tények bizonyítják, emberfeletti csodákat művelt.

Érezte a nép, hogy alkotmányosságának főtámasza csak, felelős miniszterium — ön kebléből — lehet; tudta, hogy az országgyűlések rendes egybehívásával, ő nyer képviseltetést.

Felébredt a századokon keresztül lenyügözött ember lélek, s a századok viharja, szenvedése alatt roskadozó job bággy részt kért magának abból a jogból, a mit az Istenség mindenkinek egyformán adott.

A nemzetiség belátta, hogy jobbagya szintén ember, s a midőn felszabadítá a rögtől, a hova régi kor előitélete

TÁRCZA

Martius Idusán!

Letűnt napok magasztos emléken
Merengv' időz a bús emlékezet.
S mint jöltevon sugárló égi fény
Deríti fel a megtört lelkeket
Mártius Idusa!

Az elnyomás keserves iszonyát
Megcsapta bús orkán rengő szele,
S mint vad, zimankós, téli fagy után
A lánczra vert eszmény feléledett
Mártius Idusán!

A hármaz bérez s a négy folyam bonán
Szabadság éledett fel mindentől
S e honra éltető „Szabadság“
„Egyenlőség“, „Testvériség“ derült
Mártius Idusán!

A vérmezőn álgyuk dörgése közt
A fáradt harczúnak erőt adott,
S midőn Napunk setét felhőkbe dőlt,
Vezéresillag gyanánt ott ragyogott:
Mártius Idusa!

Világosság magasztos napja, te!
Üdv őh neked feltámadás napunk!
A dús, szegény, a pór és a nemes
Te éretted hevülni megtanult
Mártius Idusa!

Letűnt napok magasztos emléken
Merengv' időz a bús emlékezet
S mint jöltevon sugárló égi fény
Deríti fel a megtört lelkeket
Mártius Idusa!

Holler Lajos.

A mucsai dalkör.

Négyen ültünk egy kerek asztalnál, és mind a négyen szélről; már vagy hetedikszor kiáltottunk Móricznak és ő éppen hetedikszor nem akart adni semmit. — Nem tudom miért nem akart adni; azért, a mért neki bora nem volt, vagy pedig azért, mert nekünk pénzünk nem volt, én azt hiszem azért, mert esze volt.

Azt kérdik önök; de édes Istenem mi köze ennek az egész mucsai dalárdához? Ezt bátran kérdehetik kérdezhetik először azért, mert ehhez önöknek joga van; de kérdezhetik secundo azért, mert nekünk úgy is megmarad a jogunk nem felelni.

Pedig kérem én az egész kérdezősködésre egyszerűen azt felelhetném, hogy ennek a bevezetésnek éppen annyi köze van a mucsai dalárdához, mint a mucsai dalárdának a dalhoz.

Mert kérem mi négyen határoztuk el akkor, hogy alakítunk egy dalegyületet, és pedig részint azért, hogy felvidítsuk bánatos kebeleinket, részint azért, hogy alkalom lehessen a feleségeinktől néha néha megszökni. — Mind a kettő nemes cél volt; s azonnal meg is próbáltuk még egyszer quartetbe zengedezni: „még egy liter bort.“ — És ezuttal anyira meghatottuk a Mórítz szépiészeti érkekeit, hogy contra bass-al rögtön rávágta a „hozom“-t. —

Akkor este meg nem alakulhattunk, abból az egyszerű okból, mert magunk is olyan alakulási stádiumban

voltunk, mint az Odysseus népe a Kirke vesszejétől; hanem elhatároztuk, hogy a legközelebbi józan percekben összehívunk egy monstre gyűlést, a hol a közakarat scáláján accordirozzuk érzelmeink hurjait. —

Önök azt hiszik talán nem sikerült? kérem Mucsán minden sikerül; hát még a dalárda? Annyin voltunk, hogy én egy nyugalmazott bádigos czilinderének a tyukszemére ültem, s hogy össze nem ment, annak köszönheti, hogy még aranyifjúsága bádog korába, ezinkirozta össze a legerősebb kályhaplélből. — Szerencse, hogy szerencsétlenség nem történt. —

A lelkesedés olyan volt, hogy a padlást verte, később pedig a mint hallom oly nagygyá nőt, hogy egymást verték de a gyűlés tagjainak reputatioja érdekében meg kell jegyeznem, hogy akkor is mind kottára ordítottak.

Felesleges megjegyeznem, hogy minden branche képviselve volt; lévén az még bibliai szokás, hogy az Isten a torkot nem ész szerint osztogatja. — Ad sok eszes embernek olyan torkot, hogy rajta még az eszit is lenyeli; a másiknak meg olyat, hogy ha elkezd visitani borotva nő az ember hátán, a harmadiké olyan csengő, mint egy párbajképes poff, a negyedik pedig mogorván zúg, mint anyós ajkon a szerelemi vallomás — A borbély legények kezdettől fogva a legnagyobb fülemile hírnek örvendenek, siettek is a próbát rögtön megtenni; de már a „g“-nél a legtöbbnek úgy elszakadt a hangja, mintha egy borraivalós borotválódónak vágta volna le az orrát.

De hát igazán nem tudom elmondani mindegyiket, csak azt tudom, hogy végre a működő tagok cohorsa megalakult, — megalakult az egész egylet is; ez volt, az a nevezetes egylet, hogy kimondották, hogy legalább minden tagnak be kell vététni a választmányba

legünyözve tartá; az általa viselt teher részét, átemelte magára.

Azért ünnep ez a nap, mert akkor lebentette meg a szabadság szellője először a nemzeti tricolort; mert akkor lett a nemzet lelkesedése folytán e szellőből vihar; a mely megrázta a trónt s jogot követelt fent és alant.

Nem feledi ezt a napot, míg magyar lesz, a magyar el; annak a lelkesedésnek a tüzeből, a mely akkor felrázta deliriumából a nemzetet, mindenki keblébe lopott a kor egy-egy piczi szikrát, a mely ennek a napnak emlékével mindig lángrollobban.

E láng fényénél visszatéved emlékezetünk a mult alakjaihoz; megáll a legnagyobb halálos ágyánál s önkénytelen ajkunkra száll: „Azt az öreg embert, ott messze honától Magyarok Istene ne vedd még el tőlünk.“

D. S.

Válasz a »Közérdek«-nek.

Ha mi is olyan viccelő kedvünkben volnánk, mint a „Közérdek“, legelőször is azt kellene mondanunk, hogy az egész szellemi kirakat, a mint a „Gy. H.“ czikke bírálatánál kiállított — nem „közérdek“.

Tudjuk azt, hogy a vitatkozásnál nagyon sokat nyom a vitatkozó felek szellemessége, de azt is el kell ismerje a K., hogy a czéltalanul rüppentett szellemiszikrák sohasem adnak a tárgynak kellő komolyságot. Így vagyunk a „K“ czikkével is; azt hisszük róla, hogy csak minket akart túlszárnyalni szellemeskedéseiben s a tárgyat csak azért választotta hozzá a megyei helyesebb beosztásáról szóló javaslatban, hogy viczezei megnyerhessék azt a hivatalos kényszer árfolyamot — a mit maga a lap jegyez. — A „K.“ olasz tudakosságára olasz idézettel felelnénk mi is neki, de megvallva az igazat nem olvashattuk át direkt ezért „Dante poklá“-t, pedig ha ezt megtehetjük a „Közérdekre“ vonatkozólag sokkal talá-
lőbb kifejezést találhattunk volna. —

Mióta fordult oda a világ, hogy egy lapnak nem szabad a véleményét közölni? — pedig a K. czikke ugy látszik ezt akarná megakadályozni. — Ha nekünk az önk javaslat nem tetszik; mi azt bátran kimondjuk, hogy szerintünk nem jó, mert a megye jelen kikerekített állapotában, a beosztás nem lehet helyesebbegysé-
sem; azt pedig önk is látják, hogy a megyét ki kell kikerekíteni, mert éppen önk kérték a közölt javaslat szerint; tehát mi rosszat látnak abba, ha mi azt mondjuk, hogy addig nem kell új beosztást csinálni, a míg

különböznél elnőmlnek örökre, mint nagypénteken az oroszok harangja.

Megállapították az alapszabályt, a melynek legnevezetesebb pontja az volt, hogy tekintettel az egylet alakulási körülményeire, az egylet elnöke soha más mint koresmáros nem lehet. — Egyelőre azonban még koresmáros tag iratkoznék be, legmagasabb kitüntetésképpen megválasztható valami előkelő állásu ember, de a ki kell hogy legalább is egy miniszteri tanácsos legyen; — hogy az alapszabályokban megállapított feltételékel később megválasztandó elnöknek előkelő ágya legyen. — Ugy a hogy megalakult az egylet. — Az első próbát megtartotta, a másodikat meg akarta tartani, a harmadik ének próbán azonban már oly éktelen hangulatba jöttek, hogy a karnagy és segéd karnagy minden este 50 kr. ára pamutot használtak fel. —

A mikor először felléptek, annyira meglepte a közönséget a rutin, hogy egyiknek-másiknak nyitva maradt a szája; s rossz emberek azt beszéltek, hogy ezen keresztül látták, hogy ezek nem is ettek akkor nap csak hogy a belépti díjat megspórolhassák; a hangok édes mixturájától pedig gyenge gyomorfájás fogta el az efféle édességekhez nem szokott publikumot. Feltétlenül tetszett mindenkinek, gyógyított, hevített, zsongított és a mi fő a miénk volt; — mert kérem még Mucsan is örülnek annak a mi saját bázából telik ki.

Meg volt a második, harmadik, talán a negyedik mulatság is, de már a negyediknek a próbáján a karnagy másod magával énekelt quartettet, a többi működő tagok pedig — tekintettel az egylet alapítási körülményeire — itták az elnöki italt.

Az alapszabály megerősített, ennek a kihirdetésére új közgyűlés lett összehívva, de már ekkor annyian voltunk csak, hogy a gyűlést gyűlekezés biányából fel kellett bontani, s az elnök elhatározta, hogy ha a leg-

a kikerekítés meg nem történik; miért volna szükség most beosztás, aztán a kikerekítés után újra beosztásra; pedig hogy egyszer ki lesz kikérítve a megye, azt önk is hiszik, vagy legalább remélik, mert ellenesetben nem kérték volna a javaslatban.

A „K.“ azt mondja, hogy azért közölte a javaslatot, hogy mindenki szólhasson hozzá, és a mikor hozzá szól egy laptársa, akkor annak a kifogásait viczezelés anyagul használja fel; pedig mindjárt a közléskor megmondhatta volna, hogy ehhez hozzá szólni csak helybenhagyólag lehet, mert különben a javaslat szerkesztői — a dícsérő frazisokat már úgy is reprodukálta a „K.“ saját magáról — meg fognak haragudni s felülve szellemi Rosinante-jukre rettenetes szélmalom harcztot vivandavak — mindenki ellen, a ki „Samchó Panzájuknak“ be nem áll.

Látja a „K.“, ha előre kijelenti azt: akkor mi a világért sem szólunk a dologhoz, hanem hallgattunk volna; de most nem hallgathatunk; de őrizkedünk, hogy valahogy a „K.“ szellem-monopóliumát meg ne sértjük. — Pedig ha több ilyen cikket ír és egy kissé nagyobb betűkkel nyomtatja, alig hiszem, hogy rá nem fanyarodunk a szellem csempészetre. —

Mikor a cikk nyomását láttuk, csak akkor lepett meg, hogy milyen óriási szellem lehetett, a ki azt írta, hogy mechanikai uton kellett annyira kisebbiteni, a betűket, hogy a „K“-be bele férjen. —

Miután pedig a „K.“ olyan szépen kér, megígérjük neki, hogy hatalmas érveinket vele szemben csakugyan nem pazaroljuk, valamint azt is, hogy az ő eljárásának bírálatát laptöltelékül nem használjuk. —

De ed' Istenem, ha lehetlen nekünk olyan sok szellemi táplálékot összegereblyézni, mint a „K.“ árverési hirdetményei, akkor csak kell olyan valamiről gondoskodnunk, a mit más is szeret tudni, nemcsak az árverési hyénák. —

Vagy talán azért haragszik a „K.“, hogy kiadtuk mi is, azt az ominosus javaslatot, ezzel nem csináltunk plágiumot, hiszen megjegyeztük alól, hogy a „Közérdek“ után közöljük; de meg igazán legyen nyugodt: a „Közérdek“-től plagizálni teljesen lehetetlen. —

Most ajánljuk magunkat becses gratiájában, s kérjük ne vonja meg tőlünk magas pártfogását s főleg ne tegyen tönkre bazárszerű viczezeivel, — ezzel szemben mi is megígérjük, hogy nem fogjuk tőle irigyelni sem szellemét, sem finom papirosát s szívesen elismerjük, hogyha megyei hivatalos lap nem volna, akkor is annyi előfizetője volna, mint most. — Különösen ha munkatársai olyan szegletesek is maradnak, mint a ki a mult-kori cikke alatti, jelzést valószínűleg akaratlan, de igazán magára és szellemeskedésére olyan találóan választotta. —

R.

IRODALOM.

A mt. községi előljárók becses figyelmébe. A nm. Közoktatásügyi Kormányának nyilatkozatából nyilvánvaló, hogy óvodák és gyermekmenedékhelyek felállítása tömegesen fog eszközöltetni. Erre nézve nemcsak az ezen pályára vágyakozó nők, hanem a községi előljárók is a szükséges felvilágosítást legkönyebben és legalaposabban megszerezhetik Marosán Kornél: „Vezérkönyv a gyermek menedék helyek felállításához és vezetéséhez“ stb. czimű ábrákkal is illusztrált művéből. Ezen mű a szatmármegyei Széchenyi társulat óvodáiban és gyermekmenedékhelyeiben vezérkönyvvil használtatik. Kapható Reizer János könyvke reskedésében Szatmáron, ára 2 korona. Az árát előre beküldők bérmentve kapják. Ugyanezen könyvkereskedés raktáron tart és előnyös árban szállít a mt. előljáróknak szükséges mindenféle nyomtatványt és irodai szereket.

Irodalmi jelentés. A m. kir. tudományos egyetem hittudományi kara által a Horváth féle alapítványból a következő tételre: „Fővonásokban ki mutatandó mikép viszonylik a magyar büntető törvény egy a természeti mint a positiv erkölcsi törvényhez?“ — a kitűzött 700 frt pályadíj a pályázók egyikének sem adatott ugyan ki, mindazonáltal a bíráló bizottság Egri Endre szatmári k. tszk. bírónak munkáját „nagy figyelemre méltónak“ és „sajtó utjáni közzétételét kívánatosnak“ ítélte. Ezen kiváló jelentőségű munkát szerző kinyomatni óhajtván, arra előfizetést hirdet, egy forintjával, mely összeg vagy a szerzőhöz vagy Reizer János könyvkereskedésének Szatmáron küldendő. A könyv két (előfizetési) hó letelte után kerül a sajtóba és ily czim alatt fog megjelenni: „A magyar büntető törvénykönyvnek erkölcsi szempontból bírálata.“ Előfizetők bérmentve kapják. A mű maga nemében pártatlan nagy hatást előidézni hivatott; szerző rendkívüli szorgalommal összehasonlította a latin nyelvű praxis criminálist, a német és osztrák bírói polgári és katonai büntető törvénykönyveket, valamint a belga, francia és olasz büntető codexeket és azokkal kapcsolatos rendeleteket eredeti szöveg alapján több évtizedeken át (ügyvédi és bírói pályán) szerzett sokoldalu tapasztalatánál fogva szakembernek és nem szakértőnek egyaránt érdekes, tanulságos és maradandó olvasmányt nyújt. Az olvasó legkiválóbb figyelmébe ajánljuk.

Ujdonságok.

— Vendég vadász jegy. Ilyeneket szerzett be a helybeli vadász egyesület; ez az egylet belügye; de hogy ezeket a vendég vadász jegyeket, magyarul és németül állítja ki — ez már legalább is furcsa; hogy Magyarországon, magyar egylet ilyeneket csináljon. — Soha sem hallottam, hogy Tirolban, olyan nyomtatványokat állítottak volna ki, a melynek a fele magyar, s ezért őket soha senki sem vádolta udvariatsággal; talán nálunk is ellehetne már hagyni azt a czopfot, a mit a Bach és Schmerling korszak honosított meg, úgy sem valami kedves emlék.

— Sorozás. A folyó év mártius 1-én megtartott fősorozás eredménye a következő: Az állítási listástromokba felvett állítás kötelesek száma 115. Ezekből sorozásra nem jelent meg 44. Besoroztatott 32. Önkéntesen beállott 4. Vissza helyeztetett 31. Fegyverképtelenek nyilvánítottak 8.

— Mészárosaink figyelmébe. A városi tanács mint első fokú iparhatóság az 1884 évi XVII. t. cz. 54 §-sa alapján ezennel elrendeli miszerint, a hus nemek részletes eladásánál az árak súly szerint az eladási helyeken kifüggesztessenek és azon kívül a táblán kiírassék a hus neve a. m. szarvas marha fehérbival bornyú stb. hus, a mi azon megjegyzéssel tétetik közbirré, miszerint az ezen intézkedés ellen vető mészárosok az 1879 évi 40 t. cz. 137 §-sa szerint fognak büntettetni.

— Felhívás a gyárosokhoz és kézműiparosokhoz. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter úr arról értesítette a kereskedelmi és iparkamarát, hogy a schalkaldeni (thüringiai) iparegylet az üzleti forgalom élénkítése céljából egy művet ad ki, a melyben a magyar ipari termékek képes árjegyzékét is közölni szándékozik. A szép fejlődésnek indult magyar ipar érdekében áll, hogy e külföldön nagyon elterjedt könyvben minél többen és előnyösebben szerepeljünk; kiegészíti ez előnyt az, hogy ugyanaz alkalommal a miniszter úr is egy hasonló gyűjteménybe akarja bevonni az ország jelentékenyebb ipari termelőinek árjegyzékét. Felhívjuk és kérjük tehát iparosainkat, hogy három példányát a fent jelzett célra képes árjegyzéket első

közelebbi gyűlésre is annyin jönnek el; akkor azon a gyűlésen sem lesz: senki.

Egy hét multán össze ült a másik gyűlés; hát annyin voltak, hogy éppen meglehetett tartani. — Tudomásul vettük az alapszabályt; fizetést adtunk a karnagnak, fizetést akartunk adni az alkarnagnak, szóval mindenkinek; csak hogy az a kis baj volt, hogy nem volt honnan; — így aztán beszélt mindenki, és mindenki azt hitte, hogy okosat beszél. Végre határozatilag kimondatott, hogy pénz nincs, nem is volt, nem is lesz, s ha volna, akkor sem volna. —

Aztán tekintettel az egylet alakulásaira körülményeire, az egyletnek egy néhány összebeszélt tagja megválasztotta alelnöknek azt, a kinél előtte való nap quartettet próbált s az édes emlékek hatása alatt elvesztette ítélő képességét, kibuktatta azt, a ki a megalakulásnak, egyik főrészesé volt s a próbákon segített s végre megbuktatta saját magát — ezt ugyan nem mondta ki határozatilag, de én kimondom s meglátják igazam lesz. — Mucsa kérem nem dalol, csak ordít.

d.

— Sok a fotografia. Beállít egy asszony a vidéki fotografushoz és három darab arcképet rendel. A gép előkerül, a fotografus eltűnik a sötét lepel mögött s megszólal: Így. No most tessék vigyázni. Tessék arra a szegre nézni. A fejét méltóztassék kissé felemelni, a száját becsukni. Helyes. S azzal a fotografus lekapja a masinája fedelét: No most: egy, kettő, három, négy, öt. Az asszony felugrik. Megálljon, kérem. Hiszen én csak három képet rendeltem!

sorban a saját érdekük előmozdítása végett legkésőbb f. évi április hó 10-ig alólirott kamarához okvetlen küldjék be. Kolozsvár, 1894. márczius 10. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara. **S i g m o n d D e z s ő**, elnök. **G á m á n Z s i g m o n d** titkár.

— **Nyilvános szállítás a m. kir. államvasutak részére.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt körök figyelmét a m. kir. államvasutak igazgatósága, több üzletvezetőség és a nagyenyedi pénzügyigazgatóság által különféle leltári anyagok és cikkek, felszerelési és ruházati anyagok, papírművek, nyomtatványok és irodaszerek szállítása tárgyában kibocsátott pályázati hirdetményekre. A pályázatok f. évi márczius hó 19—28 napjain adandók be. Továbbá az államvasutak összes szertáraiban összegyűjtött különféle ócska anyagok eladása iránt kiírt pályázati hirdetmény és az eladandó anyagokat feltűntető jegyzék is megtekinthetők a kamara irodájában, ahol minden irányban részletes felvilágosítást nyerhetni.

— **Az eltűnt pénzágens.** Schwarz Dávid a sokat keresett pénzágens, aki több százer forintig károsított meg embereket, Amerikában van. Tegnap értesítette erről barátait és ismerőseit, s tudatta is velük, hogy az új világban oly jól érzi magát, hogy egyáltalában nem is tér vissza többé. Két héttel ezelőtt még Budapesten volt s szabadon járt a fővárosban, látta mindenki, csak a rendőrség nem. De végre mégis bizonytalannak találta a helyzetet, s bucsut mondott Európának.

— **Menyő a botban.** Egy Sennewi nevű rancia kitalálta, hogyan lehet olyan botot készíteni, a mely a villámnak ütő tulajdonságán kívül világítson is. A botnak sétatálcza alakja van s belül czinkkel és szénsavval van megtölve. A fogója tüveg. Ha az oldalán levő kis gombot megnyomja az ember, vakító világosságot áraszt maga körül; ha pedig egy másik kis bot is megnyomnak menyő ugrik ki belőle, kisebb vagy nagyobb már a milyent akarnak. Szabadkán kétségteljesen nagy szenzációt fog kelteni ez az új fajta bot.

— **Felségsértés az iskolában.** A prágai cseh gimnázium ötödik osztályában, a királynak és a királyasszonynak a falon függő képeit bemocskolták. A tanári kar nyomba megindította a vizsgálatot, amelyből kitért, hogy nem tanuló követte el a felségsértést, hanem egy eddigelé ismeretlen ember, aki belopódzott az iskolába. Az országos közoktatási tanács ma rendeletet bocsátott ki, amelyben meghagyja, hogy az iskola termeit csak akkor szabad felnyitni, a mikor a tanárok óráikra mennek.

— **Földrengés Fiumében és Abbaziában.** Tegnap délután két órakor, mint egy táviratunk jelenti, Abbaziában három másodpercig tartó, nyugatról keletnek húzó földrengés volt. tompa földalattimorajjal. A vendéglőkben, kávéházakban ijedten felugráltak a vendégek; a butorok és edények mindenbol csörömpöltek, a függőlámpák lengésnek indultak. A fiumei földrengésről József főherceg a következő táviratott küldötte a budapesti magyar királyi meteorológiai intézetnek: „Tegnap 10-én, délután 12 óra 3 perckor földrengési lökem 3 másodpercig. Légnymás 765.3, fiumei lakásokban 75 méter tenger fölött. Egész városban is észleltetett. József főherceg.”

— **Kiadó lakók.** Ausztráliában nemcsak lakásokat adnak ki, hanem lakókat is. Így olvassuk legalább a Morning Herald most érkezett számának kis hirdetései között: Kiadó egy hat szobából álló elegáns butorozott szoba lakóival és kosztosaival együtt! Ennyire mi még nem vittük!

— **A kínai császár papírszükséglete.** Ama társalkozott, melyet a császári udvartartás Anhui kormányzó utján megrendeltetett, néhány száz iv-is találtatott a császár szükségletére. A szobán forgó irat így kezdődik: 1892. szept. 27. a császári udvartartás igazgatója közvetítésével egy császára rendeletet intézett a tudósításhoz, mely öt utósítja, hogy a császári udvartartás részére rendelje meg a következő tárgyakat: 1. 600 cinobervörös, négyszögletes selyemdarab, négy sárkánnyal, a Fu (szerenese) jel felrajzolására 19 láb hosszú és széles. 2. 200 iv tarka, aranypettyezett fényes papír, 6 láb hosszú és 3 láb széles. 3. 200 iv tarka, vékony fényes levélpapiros 6 láb hosszú és 3 láb széles.

— **Önműködő gyertyatartó.** A gyertyatartóval kormányozhatólag összekötött hézagos rúd egy rugó segítségével a gyertya irányában tartatik. A rúd egy időbe osztással és hosszában eltolható s csavarszegecs és anyacsavar segítségével megerősíthető fényoszórással van ellátva. A fényoszórón mozoghatóság túl oltócsappantyú a gyertya felé hajlik olyképpen, hogy az utóbbi a

fényoszóró mutatója által a rúd-időbeosztáson megjelölt idő alatt egészen a csappantyúval való érintkezési pontjáig leég és a rugótól a gyertyabélen keresztül tölt csappantyú által eloltatik.

C S A R N O K.

Kádár Gábor festőművész.

Lapunk múlt számában már röviden megemlékeztünk a nálunk tanult szép hírnévre emelkedett jeles festőművészről. E helyen részletesebben lesz szó róla. —

*

A magyar honfoglalás nagyszerű képének teremője itthon van. Az egész főváros ünnepi hangulatban uszik és a nagy mestert Munkácsy Mihályt mindenki dicsőíti, mint egyedüli lángészt, a ki nagyszerű képében, mely most a nemzeti múzeumban közszemlére kíván tölve — világraszóló birtól, tengereken túl érő dicsőségtől megkoszorúzza, csodás pályafutásnak legmagasabb pontján állva: hozta a legnagyobb magyar művész tehetségének a legnemesebb adományát haza, hazájának az ezeréves ünnepnek épp úgy felmagasztalására, mint a honalapító ténynek, melyet megelevenít.

Minden napilap szentel vezércikket a halhatatlan mesternek, ugyszólván az egész ország uszik örömben a fölött, hogy itthon van az, a ki művészetének isteni hatalmával ezer év után letűnt alakjait, egész világát szólítja ki sirjából és feleleveníti azt, a mi csak képzeletben eddig szundikált.

Ezen nagy örömben mi is erdélyiek, de különösen gyulafehérváriak kétszerezett részben osztozkodhatunk, először is, mert nekünk is hazánkfia a nagy mester, másodsor, mert bennünket is roppant kitértetésért kövötte a nagy mester Munkácsy Mihály által. A midőn világraszóló alkotásával a honfoglalás képével készen volt, egész rájával elsőrangú párizsi és londoni műkereskedők vették körül és kérték a sokszorosítási jogot Munkácsy Mihálytól, — hogy a milleniumra készült honfoglalási képet kicsinyben készíthessék és árusíthassák, — de Munkácsy ezen kéréket számba nem vette, hanem kitértetés módján a sokszorosítási jogot egyedül egy fiatal művésznek, Kádár Gábornak adta, a ki a festményeket kicsinyben már is kezdette másolni. Azok Magyarországon Gróf Keglevich István által lesznek elterjesztve, miről a szerződés már el is készült. Ezen ténykedés mi reánk gyulafehérváriakra különös érdeket köt, a miért is mindjárt egy kis igaz történetet vagyok elmondandó. —

Kádár Gábor egy erdélyi fiu, a gyulafehérvári főgymnásiumban végezte tanulmányait és nyolcz éven át mint igen szorgalmas tanuló kitértette magát.

— Straubert Ödön a gyulafehérvári főgymnásiumnak rajz tanára, a ki maga is sok igen szép művészeti olaj festményeket, különösen templomi oltár képeket festett, ezek közül különösen kiemelendő a Piskii templomban lévő „Szent István“ oltárképe, a mely igazán plastikai remek mű. — A szerény Gábort megszerette és szintén tanította olaj képeket festeni. Kádár igen szorgalmasan haladott a festészetben és nagy talentumot és képzettséget elárulva szeretett tanárjának a teljes bizalmát és protekcióját vivta ki magának.

Kádár mint szorgalmas tanuló ösztöndíjt is élvezett, de ezzel csak jogi vagy tanári pályára mehetett volna Kolozsvárra, Straubert Ödön rajz tanár azonban már fölismerte a kis szerény Kádárban a jövőd kitértő rajztanárt és leendő művészt, azt ajánlotta a fiúnak, hogy Budapestre a képző művészeti politechnikumra menjen.

Szívesen engedelmeskedett volna Kádár Gábor szeretett tanárjának az adott utasításra, igen, de az erdélyi egyházi ösztöndíjat elvesztette volna és a rajz tanári-académián csak második vagy harmadik évben juttattak a szorgalmas magukat kitértető politechnikusoknak ösztöndíjt.

Igy tűnődve a felett, hogy miképpen lehetne a szegény szorgalmas fiu segíteni — isteni eszmét karolt föl Straubert tanár és ő ezen eszmét igyekezett teljes lelkéből valósitani, a mi csakugyan igen szépen is sikerült, és Kádár Gábor azon pályára léphetett, a melyhez kedve s hivatása és küldetése volt.

Straubert tanár ismerte a néhai nagynevű erdélyi püspök ur Fogarassy Mihályt, a felejtethetlen nagy maceenasnak nemes szívét és áldozó készségét, erre építette ő a Kádár Gáborra tett tervének kivitelét.

Az iskola év vége megérkezett és a fiatal Kádár Gábor az érettségi vizsgát igen jó sikerrel tette le. De még hátra volt a főgymnásiumi közép tanoda zártnepélye és a jutalom kiosztása és csak ezután volt szabad Kádárnak a végképpeni elbocsúzás az intézet, és kedves szeretett tanáraitól, hogy Kolozsvárra mehesen jogot hallgatni.

Személyes intervenció által tudta Straubert rajz tanár a dolgot úgy elintézni, hogy a néhai felejtethetlen püspök Dr. Fogarassy Mihály határozottan megígérte, miszerint a zártnepélyen jelen lesz.

A díszteremben szintén egy helyezett el Straubert tanár Kádár Gábor festett képeit, hogy azok a püspök urnak feltűnően szembe szöktek. Ő Excelentia csodálkozva meg is nézte az igazán szép festményeket és a festő után kérdezősködött. Straubert tanár, ki akarattal a püspök úr közelében foglalt helyet, hamarjában egy pár dicsőítő szó kíséretében megnevezte Kádár Gábor érettségizett deákot. Csendesesen, csak fejbólintással, anélkül, hogy egy szót is szólott volna, meg-

érkezett a jutalom kiosztás, és midőn a püspök ur észrevette, hogy Kádár Gábor úgy szólván a legkiválóbb jutalmakat kapja, egyre egyre figyelmesebbé lön a fiatal Kádár és azt kérdezte, hogy milyen pályát választott magának a fiatal ember.

Busuló arc kifejezéssel sietett ismét Straubert tanár a püspök urnak felelni: „Szívesen lenne festőművész és rajz tanár — de kell jogásznak lennie!”

Ezen szöcska „kell“ roppant batást gyakorolt a néhai kegyes püspök Fogarassy urra, mert ellensége volt minden erőszakoskodásnak és homlokát ránczolva annyit mondott Straubert tanárnak, hogy holnap délebbre jöjjön hozzám, és a fiatal Kádárt is hozza magával. — Ezen meghívást mélyen hajolva és köszönve fogadta Straubert tanár és édes örömet érezhetett minden erében azon tudat, hogy Kádár Gáborra az óhaja szerencsés stádiumba zökken.

Következő napon megtörtént a bemutatás és Ő Excelentia, a felejtethetlen nagy maceenas mindéről kikérdezte a fiatal Kádárt, családi viszonyait szigorúan kipuhatolta és szóval atyailag meggyőződött a fin jelleméről. — Ebéd után a püspök ur Straubert tanárt visszatartotta és következő párbeszédet folytatta vele.

— Tehát — úgy mondta — a fiatal Kádár akar festő és rajztanár lenni? — Sajnos, kegyelmes uram, nem lehet az, mert hiányzik az eszköz, felelt ismétetlen Straubert tanár a legszomorúbb kifejezéssel. Valószínűleg kell neki jogásznak lennie.

— Mi kell, miért kell — kiáltott fölháborodva a jó püspök. Nem, neki nem kell — ő legyen rajzoló és festő művész, és minthogy képzettsége és kedve van hozzá — kell őtet segíteni, és atyailag támogatni akarátának a kivitelére és valósitására — Majd én adok neki évenként addig, a míg állami ösztöndíjt fog kapni — itten egy kissé gondolkozott a püspök ur, hogy vajjon mennyit adhat, mert daczára annak, hogy sok vagyona volt és sok fölött rendelkezett, mégis igen jó gazda lévén, nem osztogatta ki könnyen pénzét. Egy kis vártatva így szólt a püspök ur: adok évenként 300 frtot. Mondja meg Kádárnak, hogy az én titkárom Fábián fogja neki a pénzt nyugta mellett előlegesen havonként kifizetni.

Straubert tanár örömmel távozott a nagylelkű egyházfejedelemtől, mert Kádár Gábornak a jövője biztosítva volt és ő az lehetett és annak képezhetette magát, a mihez Istentől hajlama és tehetsége volt. —

Hogy mi képpen viselte magát a fiatal Kádár és hogyan érdemelte meg a nagy lelkű püspök urnak jószágát — megmutatta az eredmény. Mert Kádár Gábor kitértően végezte a budapesti académiát és jelenleg Munkácsy Mihály világhírű hazánkfiának kedveltje.

De nem csak neki, hanem sok művésznek és arisztokratáknak kedveltje Párisban. Sőt a párisi kormánytól is kapott megbízást egy kitértő műnek az illusztrálására. —

Mily kár lett volna a szép képzettségért, hogy ha Kádár a helyett hogy egy költő-művészeti atelierben napjait tölti — valahol egy törvénykezési irodában kellett volna töltenie.

Mi azonban egész lelkünkben gratulálunk a mi kedves és derék hazánkfiának Párisban és szívtünkben a legsikeresebb carriert kívánunk.

Nyilttér*)

Egész selyem, mintázott Foulárdokat

(mintegy 450 különböző fajban), méterenként **75 krtól 3 frt 65 krig** — valamint **fehér, fehér és színes** selyemszöveteket **45 krtól 11 frt 65 krig** — sima, kockás, csikozott, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositio és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít **póstabér és vámentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Mint ták póstatordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragsztandó.

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

HIRDETÉSEK.

Ház eladás.

Gyulafehérvárt a várbán 38. szám alatt a nagy kaszárnyával átellenben

kereskedésre is igen alkalmas

lak helyiség,

mely áll: 1 bolt, 3 szoba, konyhából, pincze, faszin, kert, és udvarból örök áron **eladó.**

Értekezhetni özvegy Kronberg Jánosné tulajdonosnővel Vizaknán.

28 1—2

Meghívás.

20 1-1.

A gyulafehérvári
takarékpénztár mint részvénytársaság

XXII-ik évi

RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folyó 1894 évi március hó 28-án

d. u. 3 órakor

saját helyiségében fogja megtartani, melyre a
t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

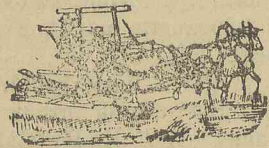
- I. Jegyző választása és a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
- II. Az 1893 évi zárszámadások előterjesztése az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentésével, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvények iránti határozata.
- III. Elnök választása.
- IV. Egy igazgatósági tag, esetleg egy felügyelő bizottsági tag választása.

A szavazati jog gyakorolhatása végett kéretnek a t. részvényesek, hogy részvényeiket a közgyűlés előtt 3 nappal a takarékpénztári hivatalba beadni sziveskedjenek,

Gyulafehérvárt, 1894 március 9-én.

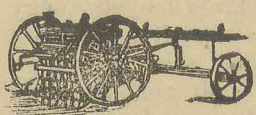
Az igazgatóság.

Mc CORMIK

fűkaszálo
és aratógépek

a legjobbak a világon.

Kitüntetve minden kiállításon.

Petroleummotorok, gőz- és járgány-
cséplőgépek,ekék, boronák, rosták, trieurók, sorvetőgépek,
kézivetőgépek, kukorica-morzsolók, szeoska és
répavágók, darálógépek malmok,ugymint mindenféle gépek, szer-
számok és eszközök a gazdaság
számára legjobban és legolcsóbb-
ban kapható:

Müller és Weisz-nál

Budapesten, vaczi-körút 76.

10. 2-12.

a nyugati pályaudvar közelében.

Mirdetések jutányos áron fel-
vétetnek a püspöki lyceumi
könyvnyomdában.

A Borries-féle uradalmak igazgatósá-
gának Eckendorfbán (Észak-Németország)
tudomására jöven, hogy eckendorfi répmag több
helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Köte-
lességének tartja tehát nevezet igazgatósága gazda-
közönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi

takarmányrépa-mag

valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban csakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Budapesten

kapható, a mennyiben az eckendorfi uradalmak
mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül
ezen czégnek fognak répmagot szállítani,
mely czég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra
ingyen és bérmentve megküldi. 27 1-2

„Végé inkább a nagy kovácsnál“
mondja egy régi példabeszéd.

Ez jogosan üzemre vonatkozhatik, mert
csakis oly nagy vállalat mint az enyém, nyújt-
ja a vevőknek óriási előnyöket, melyek a kész-
pénzbeli és nagymennyiségű vásárlások folytán
keletkeznek.

Gyönyörű minták magánvevők számára ingyen.
Bőrtartalmu mintakönyvek a minők eddig nem
léteztek szabóknak bérmentetlenül.

Öltönyökre való szövetek

Pervien és Dosking a magas clerus számára,
szabályszerű szövetek cs. és kir. hivatalnokok,
veteránok, tűzoltók, tornászok, szolga egyen-
ruhák; posztók teke és játék asztalra, mosó
szövetek, Vizmentes Loden-ok vadászok szá-
mára, utazó plaid 4-14 frtig.

Olesó, tiszta gypaju valódi posztók és nem potom
áru rongy, mely a szabóbért sem érdemi meg ajánl

Johann Stikarofsky

Brünn (Ausztria Manchester)

Legnagyobb gyári-posztó rak ár¹/₂ millió frt..

értékben.

Küldemények csak utánvétel mellett

Levelezé: német, cseh, magyar, lengyel, olasz
francia és angol nyelven.

Egyedül valódi angol

csodabalszam

THIERRY A. gyógyszerészől

PREGRADÁ-ban.

A legregibb, legjobb-
nak bizonyult és va-
lód, mindamellőtt a
legolcsóbb egyetemes,
népszerű házi gyógy-
szer majdnem minden
külső és belső beteg-
ség ellen.

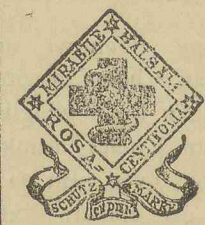
hasznolhat tartalmának. Minden ilyenmő balzsam ne fogadtassék el.
Balzsamom hamisított és utánzó a védjegy törvénye-
sen, szigorúan tiltóztatok, ugyanczán a hamisítványok ismét el-
árutói is. A magas kormány 5782. B. 6108. sz. a kelt végzészet,
szakértői bizonyítvány alapján igazolva van, hogy készítményem
semmimő tiltott vagy az egészségre káros hatású anyagot nem
tartalmaz. Oly helyről, hol balzsamomból raktár nincs, tessék meg-
rendelést közvetlenül hozzám: **Thierry A. Pregradában, Rohits-Sauerbrunn** mellett intézni. Ausztria-Magyarország bármely
postállomásra bérmentve küldve 12 kis vagy 6 duplatéveg ára 4
korona, 60 kis vagy 30 duplatéveg ára 12 korona 60 fillér. Bosz-
niába vagy Hercegovinába bérmentve: 12 kis vagy 6 duplatéveg
ára 5 korona, 60 kis vagy 30 duplatéveg 15 korona. Megrendelések
csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvétellel eszközölhetnek.
Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Thierry A. gyógyszerészára az
„Órangyal“-hoz Pregradában

A valódi angol

csodakenőcs

hatása és ereje.

Hatóság. bejegyz. védjegy.

„ban létező csodaszerű hatású gyógyszerő any-
más kitűnően elismert gyógyszerőek összetételét képezik.

Az angol csodakenőcs használható:

A gyermekgyógyászati mellbajánál, tejzáródásnál, mellkeményedés-
nél, Orbáncz (Szt.-Antal tüze), mindenmő balzsamok láb vagy csont
sebesülések, sebek, gennyelég, dult lábak, sőt esztelen ellen-
mentés, szúrás, lő-, vágás- és zúrási sebek ellen. Használható min-
den idegen résznek, a m. : üveg-, faszálka-, homok-, szilán- és
tüskék eltávolítására. Mindennemő daganat, kinővés, pokolvar, ujja-
képződés, sőt rákbetegség ellen; szemölcs, körömdaganat, hólyag és
földözött lábak gyógyítására. Mindennemő égési sebek, fa-
gyott testrészek, betegnekül hosszas fekvés által támadt sebek,
nyakdaganat, vértörődés, fülzúgás és a gyermekeknek előforduló
kisebédések ellen, stb. stb.

Az angol csodakenőcs minél régibb, annál kitűnőbb
hatásában.

Igen ajánlatos ezen egyedül álló elővigyázati szerből
minden családnál készletben tartani.

Két doboznál kevesebb nem küldetik; a szétküldés kizárólag az
összeg előleges beküldése vagy pedig utánvétellel eszközölhetik. 2
tégely csomagolás, szállítólével és bérmentes megküldéssel 3 korona
40 fillér.

Számos bizonyítványok rendelkezésre állnak.

Figyelmeztetek mindenkit hatástalan hamisítványok megvétele ellen.
s kérem szigorúan arra figyelni, hogy minden tégelyen a fenti véd-
jegy és czégnek „**Thierry A. Órangyal gyógyszerészára**
Pregradában beleegyezve kell lenni és minden tégelynek egy
használati utasításba ugyanolyan védjeggyel mint itt látható kell
becsomagolva lenni.

Az egyedül és valódi angol csodakenőcsöm hamisított és utánzó
a védjegy törvény alapján szigorúan tiltóztatok, ugyanugy a hamis-
ítványok ismételtárutói.

Egyedüli közvetlen beszerzési forrás

THIERRY A. Órangyal gyógyszerészára

Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Egyedüli főraktár Budapest és környéke részére

TÖRÖK JÓSEF-nél

Budapest, Király-utca 12. szám.

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül:
„**Thierry Adolf Órangyal gyógyszerészára**“ Pregradában,
Rohits-Sauerbrunn mellett címezni.

Az Ausztria-Magyarországi védjegy lajstrom száma 4224.

A NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

uj egyetemes kötvénye képezi a legnagyobb haladást a biztosítási téren.

Az új kötvény nem tartalmaz semmiféle megszorítást a biztosított fog-
lalkozását vagy utazását illetőleg.

Egy évi fennállás után a kötvény biztosít

ÖNGYILKOSSÁG és PÁRBAJ

ellen is.

Egy évi fennállás után a kötvény megtámadhatlanná válik.

A megtámadhatlansági záradék így szól:

ha a kötvény egy évig érvényben volt, a társaság a biztosított összeg ki-
fizetését semmiféle okból meg nem tagadhatja.

A kötvény ilyképen megszorítás nélkül utalvány a biztosított összegre.

A New-York feltételei a legliberálisabbak, mint azokat a világ egyetlen egy biztosító társasága sem nyújtja.

A New-York a világ összes kölcsönösségen alapuló biztosító társaságai
közt a legnagyobb teljesleggel rendelkezik, mely

87 millió frankra

emelkedik, biztosítéki alapja 713 millió.

A New-York Európában 23 éves tevékenysége alatt több mint 32 milliót kifizet-
ett halálesetekért, a nélkül, hogy egyetlen egy esetben a legcsekélyebb nehézséget emelte volna a
kifizetésnél.

8 7-52.

Nyom. Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

ÜGYELJENEK A JEGYRE
OVARODJANAK MINDEN UTÁNZÁSTÓL

a legjobb
A LEGERESETTEBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR